

Na podlagi 3. alineje 1. točke drugega odstavka 16. člena Zakona o revidiranju (Uradni list RS 65/08, odslej ZRev-2) in 6. točke 19. člena statuta Slovenskega inštituta za revizijo je Strokovni svet Inštituta dne 23. 5. 2011 sprejel spremenjeno

STALIŠČE 1*

Zunanje opravljanje notranjerevizijske dejavnosti

Namen

Stališče je namenjeno tako zunanjim izvajalcem notranjerevizijske dejavnosti (odslej zunanji izvajalec) kot tudi naročnikom notranjerevizijskih storitev (odslej naročnik). Med notranjerevizijske storitve sodijo presojanje vzpostavljenih notranjih kontrol, upravljanja tveganj in upravljanja organizacije ter pomoč pri izboljševanju poslovanja. Stališče določa razmejitve pristojnosti in odgovornosti med zunanjim izvajalcem in naročnikom, ter priporočljiva sodila za izbor zunanjega izvajalca in priporočljiva pogodbeno določila (vključno glede delovnega gradiva).

S stališčem želimo doseči višjo kakovost opravljanja notranjerevizijske dejavnosti. Stališče zunanjega izvajalca usmerja, naj naročnika poduči o potrebnosti opravljanja notranjerevizijske dejavnosti v skladu s Hierarhijo pravil notranjega revidiranja, kot jo sprejema Slovenski inštitut za revizijo (odslej pravila notranjega revidiranja), o vlogi in nalogah odgovornega za notranjerevizijsko dejavnost (vodje notranje revizije v skladu z mednarodnimi standardi strokovnega ravnanja pri notranjem revidiranju, odslej standardi) ter o določanju področij revidiranja na podlagi presoje ocene tveganj, naj naročniku po potrebi pomaga pri opravljanju nalog vodje notranje revizije ter naj opravlja notranjerevizijske storitve v skladu s pravili notranjega revidiranja. Stališče daje tudi napotke naročniku glede izbire in spremljanja dela zunanjega izvajalca.

Vrste sodelovanja z zunanjim izvajalcem in izbira zunanjega izvajalca

Organizacija (naročnik) lahko opravlja notranjerevizijsko dejavnost:

- z zunanjimi izvajalci (*outsourcing*);
- s svojimi zaposlenimi in dodatno – v primeru kadrovskih ali časovnih omejitev – z zunanjimi izvajalci (*cosourcing*),

pri čemer v vsakem primeru ostajajo odgovornosti vodje notranje revizije pri pristojni osebi naročnika.

V nadaljevanju so navedene zahteve naročnika do zunanjega izvajalca, ki so sestavni del sodil za izbiro zunanjega izvajalca.

Naročnik naj od zunanjega izvajalca zahteva:

- izvajanje notranjerevizijskih storitev v skladu s pravili notranjega revidiranja;

*Terminološko usklajeno s Standardi strokovnega ravnanja pri revidiranju 2013

- pomoč pri izpolnjevanju nalog vodje notranje revizije, ki izhajajo iz pravil notranjega revidiranja;
- vsaj vodja skupine mora imeti pridobljen ustrezen strokoven naziv (aktivni preizkušeni notranji revizor, državni notranji revizor) in dokazilo o nenehnem strokovnem izpopolnjevanju;
- ustrezne izkušnje pri notranjem revidiranju (vsaj tri leta izvajanja notranjerevizijskih storitev);
- izjavo, da z opravljanjem notranjerevizijskih storitev za naročnika zunanji izvajalec ne bo v navzkrižju interesov in v nasprotju z zakonskimi določili.

Navzkrižje interesov obstaja, če je:

- zunanji izvajalec za naročnika v zadnjem letu svetoval na področju, ki naj bi ga revidiral,
- z naročnikom lastniško povezan,
- s poslovodstvom ali vodstvom revidiranega področja sorodstveno povezan,
- član organa nadzora naročnika ter
- v drugih primerih, opredeljenih v veljavnih predpisih.

Opravljanje notranjerevizijskih storitev je v nasprotju z zakonskimi določili, če revizijska družba, v kateri je zaposlen zunanji izvajalec, izvaja revizijo letnih računovodskih izkazov naročnika.

Naročniku naj bodo osnovno vodilo pri izbiri zunanjega izvajalca njegova strokovnost in izkušnje ter kakovost in čas izvedbe storitev. Med sodila za izbiro naj poleg cene vključi tudi zgoraj zapisane zahteve naročnika do zunanjega izvajalca ter določi potrebne uteži teh sodil, tako da vpliv cene ne preseže 60 % vseh sodil.

Odgovornosti in pristojnosti vodje notranje revizije

Vodja notranje revizije je odgovoren za organiziranje in načrtovanje notranjerevizijske dejavnosti, njeno poročanje ter spremljanje priporočil in drugo v skladu s pravili notranjega revidiranja. Pristojnosti in odgovornosti vodje notranje revizije so v splošnem enake, če se notranjerevizijska dejavnost opravlja z zunanjimi izvajalci ali v okviru notranjerevizijske službe oziroma drugače poimenovane organizacijske enote z lastnimi zaposlenimi (odslej notranjerevizijska služba).

Pri zunanjem izvajanju notranjerevizijske dejavnosti (*outsourcingu*) je kot vodja notranje revizije imenovan ključni zaposleni (pri proračunskih uporabnikih se uporabljajo določbe področne zakonodaje). Poleg splošnih pristojnosti in odgovornosti s področja notranjega revidiranja (na katere naj ga zunanji izvajalec opozarja in mu po potrebi pomaga pri njihovem izvajanju) je odgovoren tudi za:

- presojo usposobljenosti, neodvisnosti in nepristranskosti zunanjega izvajalca oziroma ustrezno izbiro zunanjega izvajalca;
- primerno pogodbeno opredelitev opravljanja storitev zunanjega izvajalca;
- spremljanje njegovega dela (skladno s pravili notranjega revidiranja in še posebej s tem stališčem).

V primeru lastne notranjerevizijske službe je običajno kot vodja notranje revizije imenovan vodja te službe.

Imenovanje vodje notranje revizije ter njegove pristojnosti in odgovornosti (tako v primeru lastne službe kot *outsourcinga*) se opredelijo v notranjerevizijski temeljni listini (dopustno tudi drugačno poimenovanje – predvsem pri proračunskih uporabnikih), kjer se tudi opredeli način sodelovanja z zunanjim izvajalcem.

Odgovornosti in pristojnosti zunanjega izvajalca

Zunanji izvajalec je dolžan delovati s skrbnostjo dobrega strokovnjaka v skladu s pravili notranjega revidiranja. Dolžan je trajno varovati kot zaupne vse podatke, informacije in dokumentacijo, ki so mu dani na razpolago ali do katerih ima dostop v zvezi z opravljanjem storitev, ter jih ne sme razkriti nepooblaščenim osebam.

Od zunanjega izvajalca pri naročniku, ki nima organizirane notranjerevizijske službe (*outsourcing*), se dodatno pričakuje, da bo naročnika podučil o potrebnosti opravljanja notranjerevizijske dejavnosti, vsebinsko usmerjal in po potrebi pomagal vodji notranje revizije pri izvajanju njegovih nalog, pristojnosti in odgovornosti (pripravi predloga temeljne listine, moderiranju ocene tveganj in določanju področij revidiranja na podlagi presoje ocene tveganj, pripravi notranjerevizijskih načrtov, spremljanju priporočil ter pripravi predlogov medletnih in letnih notranjerevizijskih poročil).

Delovno gradivo

Zunanji izvajalec mora pripravljati delovno gradivo v skladu z zahtevami standardov (delovni program posla, zapise o njegovem uresničevanju in drugo). V pogodbi se opredeli, ali se hrani pri izvajalcu ali pri naročniku, v vsakem primeru se hrani najmanj za obdobje petih let oziroma do izvedbe zunanje presoje kakovosti notranjerevizijske dejavnosti. Če se hrani pri izvajalcu, mora le-ta vodji notranje revizije na njegovo zahtevo omogočiti dostop do gradiva (na primer pri izvajanju zunanje presoje kakovosti notranjerevizijske dejavnosti). V pogodbi se opredelijo tudi zahteve glede obličnosti in obsega delovnega gradiva:

- zunanje opravljanje, kjer ni organizirana notranjerevizijska služba (*outsourcing*): obličnost in obseg gradiva sta prepuščena zunanjemu izvajalcu, razen v primeru posebnih zahtev naročnika, ki se opredelijo v pogodbi;
- zunanje opravljanje, kjer je organizirana notranjerevizijska služba (*cosourcing*): obličnost gradiva je lahko prepuščena zunanjemu izvajalcu ali se zahteva, da upošteva notranjerevizijsko metodologijo naročnika, kar se opredeli v pogodbi.

Pogodbena določila

V pogodbo se – poleg drugih obveznih sestavin – vključijo določila, ki opredeljujejo:

- spoštovanje pravil notranjega revidiranja,
- odgovornega vodjo skupine zunanjega izvajalca, ki bo opravljala notranjerevizijske storitve, in njegov strokovni naziv,
- vodjo notranje revizije naročnika,
- pomoč zunanjega izvajalca pri pripravi predlogov
 - temeljne listine ali njene spremembe,
 - olistinjene ocene tveganja za naročnika,
 - na tveganjih zasnovanih srednjeročnih in letnih načrtov,
- obličnost, hrambo (dostop) in lastništvo delovnega gradiva,
- način izvajanja spremljanja napredovanja,

*Terminološko usklajeno s Standardi strokovnega ravnanja pri revidiranju 2013

- način presojanja kakovosti dela (zunanjega presojanja, če gre za stalen posel oz. posel, ki traja daljše obdobje),
- varovanje podatkov, informacij,
- odgovornost pogodbenih strank,
- razkritje, da ni navzkrižja interesov.

Dr. Ivan Turk

Predsednik Strokovnega sveta
Slovenskega inštituta za revizijo

Številka: 6/2011

Ljubljana, 23. 5. 2011